

Aanvullend Ecologisch Onderzoek Middelkoop 60 Leerbroek

Colofon

Titel	Aanvullend Ecologisch Onderzoek
Subtitel	Middelkoop 60 te Leerbroek
Status rapport	Concept
Projectnummer	20A028
Datum uitgave	April 2020
Samengesteld door	Heidi van der Welle, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Plannen-makers Abstederdijk 36 3582 BN Utrecht
Contactpersoon opdrachtgever	De heer C. Vaartjes

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	2
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	EUROPESE RICHTLIJNEN	4
2.2	LANDELIJK NATUURBELEID- EN WETGEVING	4
2.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)</i>	4
3	LOCATIEBESCHRIJVING	7
3.1	HUIDIGE SITUATIE	7
3.2	PLANNEN	7
3.3	HUISMUS IN RELATIE TOT HET PLANGEBIED	7
4	METHODE EN MATERIALEN	8
4.1	METHODE	8
4.1.1	<i>Onderzoek Huismus</i>	8
5	RESULTATEN	9
5.1	HUISMUS	9
5.1.1	<i>Veldbezoek 1, donderdag 2 april 2020, 9.00 – 10.15 uur</i>	9
5.1.2	<i>Veldbezoek 2, woensdag 15 april 2020, 8.15 – 9.30 uur</i>	10
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11
6.1	HUISMUS	11
6.2	AANBEVELINGEN	11
7	BRONNEN	13

1 Inleiding

Binnen het plangebied aan Middelkoop 60 te Leerbroek is het voornemen de bestaande bebouwing, een woonhuis en schuur, af te breken om ruimte te maken voor nieuwbouw. Er wordt geen water gedempt. De aanwezige bomen binnen het plangebied blijven behouden. Watersnip Advies heeft in september 2019 een Ecologisch Onderzoek uitgevoerd naar beschermde planten- en diersoorten (Watersnip rapport 19A049). Naar aanleiding van dit onderzoek is aanvullend onderzoek ten aanzien van het voorkomen van de Huismus binnen het plangebied noodzakelijk bevonden.

In de maand april 2020 heeft op bovengenoemde locatie aanvullend ecologisch onderzoek plaatsgevonden m.b.t. de Huismus. Dit onderzoek is uitgevoerd door gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies. Daarbij werd gelet op het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de Huismus.

Er is gewerkt volgens de juridisch erkende Kennisdocumenten van BIJ12.

In deze rapportage wordt beschreven hoe het ecologisch onderzoek is uitgevoerd. Verder wordt gerapporteerd wat de bevindingen zijn van dit onderzoek en de daarbij behorende voorlopige conclusies en aanbevelingen.

Figuur 1 Straatbeeld Middelkoop

2 Wettelijk kader

2.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt.

Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

2.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

2.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten "Vogelrichtlijn (Wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn" (Wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime "andere soorten" (Wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a.; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd.

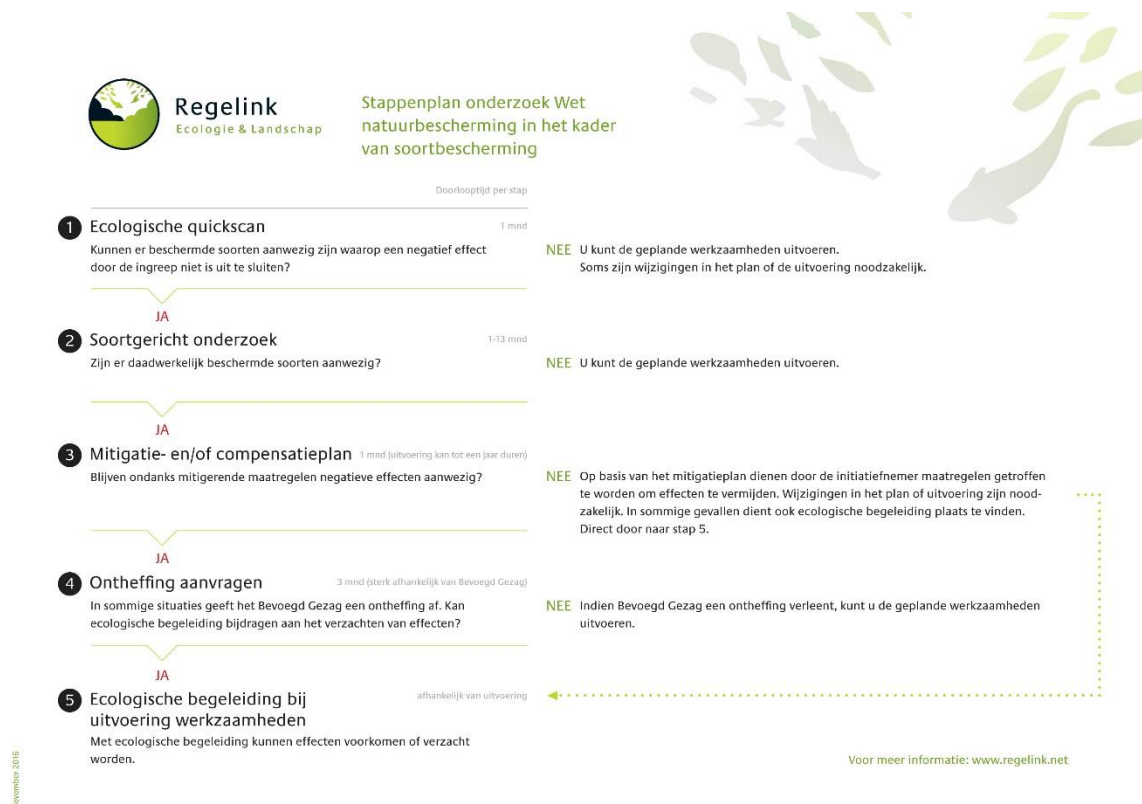
De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geen schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Door het nemen van (mitigerende) maatregelen kan een ontheffingsaanvraag in de meeste gevallen voorkomen worden. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 2).

Deze mitigerende maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Ook het integreren van ecologische maatregelen in onderdelen van het plan met het oog op consolideren van het leefgebied voor populaties kan een ontheffingsaanvraag voorkomen.

Figuur 2 Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Leerbroek. Het gaat om het slopen van een bestaande woning en de nieuwbouw van een woning. Schade t.a.v. Natura2000-gebieden is daarom niet aan de orde.

In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek naar de Huismus beschreven.

Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten 132, 437. Binnen het plangebied staan een woning en een schuur. De woning bestaat uit twee delen, het voorste deel is gebouwd rond 1920. Het achterste deel is later aangebouwd. Het voorste deel heeft twee verdiepingen en het achterste deel is hoger, met drie verdiepingen. Beide delen hebben geen spouwmuur. Op het dak van de woning liggen vlakke dakpannen. Naast het venster aan de voorzijde van de woning zitten luiken. De schuur heeft een eensteensmuur en een plat dak met eterniet platen.

Aan de zuidkant van het plangebied ligt de tuin, deze bestaat uit grasveld en bomen en struiken.

Het plangebied wordt aan de westkant begrensd door het perceel van Middelkoop 62. Aan de noordkant grenst het plangebied aan weilanden waar schapen grazen. De oost- en zuidkant van het plangebied worden begrensd door sloten.

Figuur 3 Plangebied (rode contour)

3.2 Plannen

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande woning en schuur af te breken om ruimte te maken voor een nieuwe woning met schuur. Beide gebouwen komen ongeveer op dezelfde locatie. Hierbij worden de woning en de schuur een kwartslag gedraaid. Er wordt geen water gedempt. De aanwezige bomen binnen het plangebied blijven behouden.

3.3 Huismus in relatie tot het plangebied

De Huismus is een beschermde inheemse diersoort. De Huismus is in de laatste twintig jaar sterk in aantal afgenomen. Inmiddels is er een landelijke afname van meer dan 50% van het aantal broedparen. Oorzaken van de afname zijn het verlies aan goede nestplaatsen door woningisolatie of het gebruik van platte pannen op daken. Verder speelt de groei van steden en veranderingen in de landbouw voor de voorziening van hun voedsel en de verstening van tuinen en het verdwijnen van hagen en bosjes als verzamelplaatsen een grote rol. Nesten van de Huismus zijn jaarrond beschermd omdat de Huismus elk broedseizoen op dezelfde plek broedt (categorie 2).

4 Methode en materialen

4.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het actuele kennisdocument voor de Huismus van BIJ12. In april 2020 hebben twee deskundige medewerkers van ecologisch adviesbureau Watersnip Advies meerdere veldbezoeken gebracht binnen de voorgeschreven tijdsperiodes voor bovengenoemde soorten. De resultaten van deze bezoeken zijn verwerkt tot korte veldverslagen die vervolgens zijn gebruikt als basis voor hoofdstuk 5 'Resultaten'.

4.1.1 Onderzoek Huismus

Het onderzoek naar de Huismus is uitgevoerd aan de hand van het Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0 van juli 2017 van BIJ12. Het onderzoek is uitgevoerd door medewerkers van Watersnip Advies met ervaring in het inventariseren van huismussen. De aanwezigheid van een nest wordt vastgesteld middels een nest-indicatieve waarneming of een waarneming in potentieel broedbiotoop.

De resultaten van het veldbezoek zijn vastgelegd in veldverslagen welke vervolgens de basis vormen voor de rapportage.

In april (zie schema) zijn de volgende inventarisaties gedaan in het plangebied.

Datum	tijd (uur)	Type onderzoek	weertype
02-04-2020	9.00-10.15	Inspectie Huismus	Helder, zonnig, windstil, 4 graden Celsius
15-04-2020	8.15 – 9.30	Inspectie Huismus	Helder, zonnig, windstil, 3 graden Celsius

5 Resultaten

5.1 Huismus

Er is op huismussen geïnventariseerd middels zicht en geluid.

5.1.1 Veldbezoek 1, donderdag 2 april 2020, 9.00 – 10.15 uur

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in het plangebied zoals Houtduif, Winterkoning, Kauw, Spreeuw en Koolmees.

Boven het plangebied vloog een Buizerd en een stel Wilde eenden. Bij de naburige woning op nr. 62 werd een Spreeuw waargenomen met nestmateriaal. Ook op nr. 60 is boven in de achterste nok een nest van een Spreeuw aanwezig. De Spreeuw vloog regelmatig aan.

De resultaten van het veldbezoek naar de aanwezigheid van de Huismus en eventuele nestlocaties zijn hieronder vermeld.

Het eerste halfuur van de inspectie werden geen Huismussen waargenomen in het plangebied. Bij een rondgang langs de weg Middelkoop werden bij nr. 70 (80 meter van plangebied) ongeveer zes Huismussen waargenomen in een heg. Deze heg functioneert als een zogenaamde ontmoetingsplek voor de Huismus. Aan de overzijde van de weg bij nr. 31A werden ook Huismussen waargenomen. De bewoner van nr. 31A vertelde dat hij de Huismussen voert en dat ze ook broeden in een nestkast die hij heeft opgehangen. Na de rondgang werd bij nummer 62 een Huismusmannetje waargenomen op het dak. Het mannetje vertoonde baltsgedrag, en na enkele minuten voegde zich een vrouwtje bij hem. Beide Huismussen verdwenen onder de dakpannen bij nummer 62. Enkele minuten later vloog er een Huismus mannetje in een boom bij nummer 60, en van daaruit naar het dak van de woning op nr. 60. Daar bleef hij enkele minuten zitten en liet heel kort een baltsroep horen. Hij verdween niet onder de dakpannen. Na enkele minuten vloog de Huismus weg. Er werd geen duidelijke binding met nr. 60 waargenomen.

Figuur 4 Huismus op dak nr. 60

Figuur 5 Heg met Huismussen nr. 70, buiten plangebied

5.1.2 Veldbezoek 2, woensdag 15 april 2020, 8.15 – 9.30 uur

Tijdens het tweede veldbezoek zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in of vliegend boven het plangebied, zoals Winterkoning, Tjiftjaf, Houtduif, Turkse tortel, Spreeuw en Kievit. In een boom in de nabije omgeving van het plangebied werd een Groene Specht waargenomen. Tijdens de eerste tien minuten van het veldbezoek werd een Koolmees met nestmateriaal in zijn snavel waargenomen in een Knotwilg achter de woning. Na enig aarzelen verdween deze in de nestkast die bevestigd is aan het bijgebouw van de woning. Er kan aangenomen worden dat in de nestkast een Koolmeesnest gebouwd wordt.

Figuur 6 Koolmees met nestmateriaal

De resultaten van het veldbezoek naar de aanwezigheid van de Huismus en eventuele nestlocaties zijn hieronder vermeld.

Na ongeveer een kwartier werd een Huismusmannetje waargenomen in de Knotwilg (figuur 8) achter de woning van nr. 60. Deze bleef hier ongeveer 5 minuten zitten, en vertoonde geen territorium gedrag. Enige minuten later werd op de nok van het dak van de woning een Huismusmannetje waargenomen. Deze vloog vanaf het dak naar een boom binnen het plangebied en vloog later weg. Na een halfuur werd opnieuw een Huismusmannetje op het dak van de woning gesignaleerd, ook deze vertoonde geen bijzonder gedrag en vloog na enkele ogenblikken weer weg. Verder werden er geen Huismussen waargenomen in het plangebied.

Buiten het plangebied bij de woning op nr. 62 werden twee Huismusmannetjes waargenomen die territorium gedrag vertoonden (figuur 7). De mussen zaten beiden aan een kant van het dak. Bij een van deze mannetjes voegde zich een Huismusvrouwje. Het koppel verdween niet onder de dakpannen. Er kan aangenomen worden dat er twee paren Huismussen broeden onder de dakpannen op nr. 62.

Aan de overzijde van de weg, bij de woning op nr. 31A werden veel Huismussen waargenomen en gehoord.

Figuur 8 Huismus in Knotwilg achter woning nr. 60

Figuur 7 Huismus op dak nr. 62

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Huismus

Er kan geconcludeerd worden dat er geen jaarrond beschermde nesten van de Huismus aanwezig zijn in het plangebied Middelkoop 60 te Leerbroek. Er zijn geen nestsporen aangetroffen. De Huismussen die enkele malen kort in het plangebied waargenomen zijn hebben geen duidelijke relatie met het plangebied en hebben geen duidelijk nest indicierend gedrag vertoond.

Er kan worden aangenomen dat er waarschijnlijk twee paren paar Huismussen broeden onder de dakpannen van nr. 62, de woning die zich naast het plangebied bevindt.

6.2 Aanbevelingen

Bij de bouw van nieuwe woning wordt aanbevolen om vogelvides te plaatsen onder de dakpannen en de ruimte onder de onderste twee rijen pannen toegankelijk te maken voor broedende Huismussen. De omgeving is geschikt voor Huismussen.

7 Bronnen

Gebruikte literatuur:

1. Bij12, *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017.
2. BIJ12, *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, juli 2017.
3. BIJ12 *Kennisdocument Rosse vleermuis, Nyctalus noctula*, versie 1.0, juli 2017.
4. BIJ12 *Kennisdocument Watervleermuis, Myotis daubentonii*, versie 1.0, juli 2017.
5. BIJ12, *Kennisdocument Huismus Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017.
6. BIJ12, *Kennisdocument Gierzwaluw Apus apus*, versie 1.0, juli 2017.
7. Vleermuis vak beraad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2017. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017.
8. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Herkenning van Nederlandse vleermuissoorten aan hun geluid, 2001.
9. Kapteyn K., Vleermuizen in het landschap, 1995.
10. Ministerie van Economische Zaken, *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, versie 1.3 december 2016.

Internetpagina's

11. www.vogelbescherming.nl
12. www.bij12.nl
13. www.vleermuis.net

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

Watersnip v.o.f.

's-Gravenbroekseweg 154

2811 GK Reeuwijk

KvK 76653862

+31 (0)182-395460

www.watersnipadvies.info

advies@watersnip.info

